

Til Kunnskapsdepartementet

Deres referanse:

Vår dato:
01.01.12

Vår referanse:
Kreÿ01112

Vår saksbehandler:
Ingvild Oline Kreÿ
ingvild@elev.no

Høring: forslag til endringer av grunnskolelova og privatskolelova – nasjonal bestemmelse om lærertetthet m.m.

Elevorganisasjonen vil med dette avgi sitt høringssvar til Kunnskapsdepartementets forslag om endringer i opplæringsloven, herunder en nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen. Dette høringssvaret er basert på vedtak i Elevorganisasjonens landsstyre, 11. desember 2011.

Generelt

Elevorganisasjonen støtter forslaget om en nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen. Lærerne må ha nok tid til den enkelte elev, og her vil lærertetthet et svært viktig virkemiddel. Det er helt avgjørende at hver eneste elev blir både sett, hørt og at det blir lagt til rette for at elevene får være aktive deltakere i egen læring. Bare da vil man kunne realisere reell tilpasset opplæring.

En økt lærertetthet i grunnskolen vil naturlig føre til et behov for flere årsverk. Her ser Elevorganisasjonen at det kan finnes utfordringer knyttet til å finne nok kvalifiserte lærere, noe som igjen vil være svært uheldig for elevene. Vi forutsetter derfor at økt lærertetthet må innebære at skolen fremdeles ansetter lærere som er både faglig, pedagogisk og didaktisk kvalifiserte.

Elevorganisasjonen får stadig tilbakemeldinger om fra elever som sliter i skolehverdagen uten å få hjelp, som opplever at læreren ikke har tid til dem og som opplever at elevenes medvirking blir nedprioritert på grunn av tidspress. For å møte denne utfordringen er økt lærertetthet er nødvendig. Samtidig vil vi peke på viktigheten av at en endret ressursnorm følges opp med også andre tiltak, for å styrke elevenes faglige utvikling, læringsutbytte og motivasjon. Her vil vi særlig trekke frem en satsning på etter- og videreutdanning av lærere, mer elevmedvirking i skolen, økt satsning på vurdering for læring og en reell tilpasset opplæring for hver enkelt elev. En økt ressursnorm vil være et avgjørende skritt for å sikre elevenes rett til reell tilpasset opplæring, men er ikke nok alene og må sees i sammenheng med andre støttende tiltak.

Norm for lærertetthet sett i sammenheng med etter- og videreutdanning

Effekten av økt lærertetthet har vist seg vanskelig å måle, særlig fordi lærerne har sett ut til å fortsette å undervise med samme pedagogiske virkemidler og læringsmetoder som før antall elever per lærer ble redusert. En økt lærertetthet i skolen krever også endring i lærernes pedagogiske praksis for å lykkes. Derfor må økning i lærertetthet sees i sammenheng med økt satsing på etter- og videreutdanning av lærere. Dette er ikke bare nødvendig for å møte de nye kravene økt lærertetthet stiller til lærerne.

Videre er mer etter- og videreutdanning av lærere nødvendig i skolen på et generelt plan, for å imøtekomme de kravene som stilles til læreres kompetanse. Det bør være et uttalt mål for Kunnskapsdepartementet at hver eneste elev i Norge har en lærer som vet hvordan han eller hun skal legge til rette for elevenes læring slik at de oppfyller kompetansemålene i læreplanen, basert på behovene til hver enkelt. Likevel ser vi at omlag halvparten av elevene vet hva som kreves av dem for å oppnå kompetansemålene i bare noen eller færre fag (Elevundersøkelsen 2010). Derfor må innføringen av en ressursnorm også sees i sammenheng med en satsning på elevenes læringskompetanse gjennom etter- og videreutdanning av lærere på dette feltet.

Videre må læreren ha kompetanse på læringsfremmende vurdering. Dette er en forutsetning for maksimalt læringsutbytte for elevene. Elever som hele tiden får en tilbakemelding som forteller dem hvordan de skal bli bedre, blir nettopp det. Da kan elevene oppleve mestring og framdrift i sin egen læring. Elevundersøkelsen av at elevene opplever lite hyppige og lite læringsfremmende faglige tilbakemeldinger fra lærerne sine. For å motvirke dette må vurderingspraksisen i Norge styrkes gjennom etter- og videreutdanning av lærere, en bredere utvikling av eksempeloppgaver og -vurderinger, samt utprøving av alternative sluttvurderings- og eksamensformer. Om ikke elevene får veiledning på veien mot læring, kan vi ikke håpe på en skole der alle lykkes og får ut sitt potensiale.

Ressurser

Dessverre har vi sett ved flere tilfeller at både Kunnskapsdepartementet og andre har innført bestemmelser med gode intensjoner, uten at disse har blitt fulgt opp fra kommuner og skoler fordi det ikke har fulgt tilstrekkelige midler med bestemmelsene. På samme måte risikerer en norm for lærertetthet å bli stående som en slik god intensjon uten særlig effekt for elevene om ikke det blir bevilget midler som står i stil. Elevorganisasjonen forutsetter derfor at ressursnormen følges opp med tilstrekkelige ressurser fra statlig hold til at man sikrer kvalitativt god oppfølging og reell tilpasset opplæring for hver enkelt elev.

Innføring

Elevorganisasjonen mener innføringen av bestemmelsen burde starte på ungdomstrinnet, da det er her behovet for økt lærertetthet er mest presserende. Gjennom blant annet Elevundersøkelsen ser vi at elevenes motivasjon er lavest og utfordringene knyttet til tilpasset opplæring er størst på ungdomstrinnet, og en innføring på ungdomsskolenivå vil være å sette inn ressursene der det trengs mest i dette øyeblikk. Overgangen fra barneskolen til ungdomsskolen oppleves som stor for mange elever. Dette vil man kunne bøte på med å gi tettere oppfølging til elevene når de kommer på ungdomsskolen gjennom økt lærertetthet. I en spesielt utsatt del, vil sterkere oppfølging av elevene sikre at færre mister motivasjonen på veien mot fullført utdanning. Det er uansett en forutsetning for Elevorganisasjonen at bestemmelsen raskt innføres for grunnskolen som helhet, men ved å innføre bestemmelsen fra ungdomsskolen av og så fortsette innføringen nedover, vil man sikre at elevene får godene av ordningen gjennom hele trinnet. Slik unngår man også at elevene blir lidende under svingende pedagogisk praksis og ulike forutsetninger for opplæring gjennom grunnskoleløpet.

For å sikre at hver enkelt elev får oppfølgingen de har behov for og krav på, må en ressursnorm innføres på skolenivå. Slik vil man også sikre rettferdighet i elevenes behov for en god undervisning, uavhengig av om de bor i en by eller bygd eller går på en stor eller liten skole. Den enkelte lærer og den enkelte skoleleder i samarbeid med elevene selv, ser hvilke behov elevene og klassene har til lærertetthet – i mye større grad enn hva kommuneadministrasjonen har mulighet til. Utover en ressursnorm som skal være et absolutt minstekrav, må kommunene selv stille med midler til de skolene som har behov for ekstra lærerressurser. Skal man innføre en minstenorm for lærertetthet, må denne komme elevene til gode i størst mulig grad. Det gjør den ikke om den blir innført på kommunenivå.

Det er av avgjørende betydning for norske elevers motivasjon, læring og mestring, for et forsvarlig læringsmiljø og for at hver enkelt elev skal føle seg sett og hørt at et minstekrav for lærertetthet blir innført umiddelbart. Et slikt minstekrav vil være nettopp dét: et absolutt minstekrav for hva elevene skal kunne forvente av lærernes tilstedeværelse i klasserommet og tid til hver enkelt elev.

Vennlig hilsen

Andreas Borud
leder

Ingvild Oline Krey
sentralstyremedlem